

Zavinění v trestním právu

Abstrakt

Tématem diplomové práce je zavinění v trestním právu. Zavinění je tradičním institutem trestního práva hmotného a je obligatorním znakem subjektivní stránky trestného činu. Vyjadřuje vnitřní psychický vztah pachatele ke skutečnostem zakládajícím trestný čin. Trestní odpovědnost je v právním řádu České republiky založena na principu odpovědnosti za zavinění. Nejsou-li skutečnosti relevantní z hlediska trestního práva pokryty zaviněním pachatele, nelze vyvodit ani jeho trestní odpovědnost. Diplomová práce je rozčleněna na úvod, 6 kapitol a závěr.

První kapitola za účelem pochopení postavení zavinění ve struktuře trestného činu vymezuje pojem trestného činu jako celku a jeho jednotlivé znaky.

Obecnou charakteristiku institutu zavinění nabízí kapitola druhá. Rozebírá princip odpovědnosti za zavinění i definiční znaky zavinění včetně jeho jednotlivých složek, tedy složky vědomí a složky volní, dále se věnuje obsahu zavinění, jeho míře, i procesněprávním aspektům včetně dokazování.

Stěžejní kapitolou diplomové práce je kapitola třetí, jež pojednává o úpravě zavinění v současném právním řádu České republiky. V jejím rámci dochází k detailnímu výkladu o jednotlivých formách zavinění, tedy o úmyslu přímém a nepřímém a nedbalosti vědomé a nevědomé. Tato kapitola se rovněž zaměřuje na stanovení shodných i odlišných znaků jednotlivých forem a podrobně rozebírá zejména problematiku lhostejnosti a smíření se s trestněprávně relevantním následkem. Pozornost je věnována i hrubé nedbalosti. Opomenuta není ani problematika zavinění ve vztahu k základním a kvalifikovaným skutkovým podstatám trestného činu.

Oblast plurality osob zúčastněných na trestné činnosti je předmětem kapitoly čtvrté. Jednotlivé případy trestné součinnosti jsou nejprve stručně obecně definovány, následně dochází k objasnění zavinění u jednotlivých forem. Nastíněn je tedy psychický vztah pachatele k trestněprávně relevantním skutečnostem u organizátorství, návodu, pomoci i spolupachatelství. Kapitola je ukončena výkladem o nepřímém pachatelství.

Ani po deseti letech od nabytí účinnosti zákona č. 418/2011 Sb. neztrácí problematika trestní odpovědnosti právnických osob na své aktuálnosti. Je jí věnována kapitola pátá s důrazem na institut tzv. přičitatelnosti.

Závěrečná šestá kapitola rozebírá specifické případy zavinění. První část se zabývá zaviněním ve vztahu k trestné činnosti páchané v nepřítomnosti způsobené aplikací návykových látek. Druhá část poskytuje náhled na zavinění v relaci k úrazům způsobeným při výkonu sportovní činnosti, přičemž důraz je kladen zejména na povahu sportovních pravidel a jejich vliv na trestní odpovědnost sportovců.